

คนไทยกับมโนทัศน์การต่อสู้

นันทนา วงษ์ไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการเสนอว่าคนไทยมีการนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทางเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่นๆ จากการเก็บข้อมูลการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและทบทวนงานวิจัยต่างๆ พบว่า คนไทยมีการทำความเข้าใจผ่านมโนทัศน์การต่อสู้ ได้แก่ ชีวิต โรค ความตาย การเมือง กีฬา เศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ อารมณ์ ความงาม การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ยาเสพติด และกระบวนการยุติธรรม การนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์ต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจอธิบายได้จากวิวัฒนาการของมนุษย์ที่ต้องมีการต่อสู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อความอยู่รอดและดำรงเผ่าพันธุ์มาจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของมโนทัศน์การต่อสู้และมโนทัศน์ต่างๆ ที่พบ แสดงให้เห็นได้จากการเชื่อมโยง (mapping) องค์ประกอบระหว่างมโนทัศน์ทั้งสองตามแนวคิดในทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ การศึกษานี้ทำให้เห็นว่าคนไทยมีทัศนะหรือมุมมองทางความคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์ดังกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะ ทั้งที่เป็นการต่อสู้เพื่อกำจัดให้หมดสิ้นไป และต่อสู้เพื่อให้คงอยู่หรือเพื่อให้ได้มา

คำสำคัญ คนไทย มโนทัศน์การต่อสู้ อุปลักษณ์

Thai People and the Concept of Fighting

Nuntana Wongthai

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Abstract

The article proposes that Thai people use the concept of fighting as a source domain to understand other concepts. By collecting data from everyday language use and reviewing the literature, it was found that the concept of fighting is used to understand concepts of life, illness, death, politics, sports, economics, natural disaster, emotion, beauty, internet communication, drugs, and justice. Using the concept of fighting to understand these concepts can be explained by the idea of human evolution which proposes that humans had to fight in various kinds of ways since ancient times to ensure their survival to the present time. The relationships of the concept of fighting to these other concepts can be seen by mappings of elements between the two concepts, as based on conceptual metaphor theory. The data reveal that Thai people view these concepts as issues to be fought against/for, either to eliminate them, maintain them or gain them.

Keywords: Thai people, Concept of fighting, Metaphor

1. บทนำ

เราเคยได้ยินกันว่าชีวิตมนุษย์เป็นทุกข์ เพราะเกิดมาก็ต้อง “ต่อสู้” ดิ้นรนเพื่อให้มีชีวิตรอด จากแรกเริ่มวิวัฒนาการมนุษย์ ซึ่งมนุษย์เราก็จุดอยู่ในตระกูลสัตว์ไพรเมต (primate) ที่มีความโดดเด่นเหนือไพรเมตชนิดอื่นๆ จนได้รับการตั้งชื่อสายพันธุ์ว่า “โฮโม เซเปียนส์” (Homo sapiens) ซึ่งหมายถึงผู้มีสติปัญญา เนื่องจากมนุษย์เป็นเผ่าพันธุ์ที่ประสบความสำเร็จที่สุดในการขยายพันธุ์ มนุษย์สามารถปรับตัวและอาศัยในสภาพแวดล้อมของระบบนิเวศต่างๆ ของโลก ทั้งทะเลทรายที่ร้อนระอุหรือดินแดนหนาวเย็นแถบขั้วโลก ทำให้มนุษย์กระจายตัวอยู่ได้ทั่วทุกมุมโลก (ปิยะโชค ถาวรมาศ, 2557, น. 22-23)

จากความสามารถของมนุษย์ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่ามนุษย์ต้อง “ต่อสู้” กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ในกระบวนการวิวัฒนาการจนสามารถดำรงเผ่าพันธุ์มาได้จนปัจจุบัน นอกจากการหาของป่าและล่าสัตว์ ซึ่งมีหลักฐานที่ทำให้เห็นว่ามนุษย์ต้องมีการต่อสู้มาตั้งแต่สมัยโบราณจากการค้นพบเครื่องมือหรืออาวุธที่ใช้ในการล่าสัตว์ของมนุษย์ในยุคต่างๆ รวมถึงใช้เพื่อป้องกันตัวเองจากการล่าของสัตว์กินเนื้อ เช่น เสือ สิงโต มนุษย์ยังต้องต่อสู้กับสภาพธรรมชาติอันโหดร้าย ดังจะเห็นได้จากข้อค้นพบว่ามีมนุษย์สายพันธุ์โฮโม เนแอนเดอร์ทัลเลนซิส (Homo neanderthanlensis) หรือที่เรียกว่า มนุษย์นีแอนเดอร์ทัลเป็นมนุษย์ยุคแรกที่มีการทำเครื่องนุ่งห่ม โดยทำขึ้นจากหนังสัตว์ เนื่องจากอยู่ในยุคน้ำแข็ง จึงต้องหาวิธีปกป้องร่างกายจากความหนาวเย็น จนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ยาวนานกว่า 2 แสนปี (ปิยะโชค ถาวรมาศ, 2557, น. 220)

ด้วยเหตุนี้ เราจะเห็นได้ว่าการต่อสู้มีความสัมพันธ์กับมนุษย์มาตั้งแต่แรกเริ่มวิวัฒนาการความเป็นมนุษย์ตามกระบวนการคัดสรรจากธรรมชาติเพื่อให้อยู่รอด ต่อมาเมื่อมนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคม ก็มีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงแหล่งอาหาร พื้นที่สำหรับอยู่อาศัย การต่อสู้จึงขยายวงกว้างเป็นสงคราม ซึ่งหมายถึง การรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ฆ่าฟันกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1154) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เกิดขึ้นทุกที่ทั่วโลก

ในประวัติศาสตร์ชาติไทยเองก็เกิดสงครามมาหลายต่อหลายครั้งก่อนที่ประเทศจะเป็นปึกแผ่นดังเช่นทุกวันนี้ พิชาน แจ่มจรูส (2555, น. (6)) กล่าวถึงสงครามในประวัติศาสตร์ไทยว่า “เหตุผลและจุดประสงค์ของสงครามในแต่ละครั้งนั้นแตกต่างกันไป บางครั้งเป็นสงครามปกป้องชาติ บางครั้งเป็นสงครามกอบกู้แผ่นดิน และบางครั้งก็เป็นสงครามขยายอำนาจและปราบปรามกบฏ เป็นต้น”

จากการที่มนุษย์เราเป็นสายพันธุ์ที่มีวิวัฒนาการมายาวนาน ผ่านการต่อสู้มาหลากหลายรูปแบบจนพัฒนามามีลักษณะทางร่างกายและการทำงานของระบบสมองแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการที่เราได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อก่อตั้งประเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และรับรู้ข่าวสารการต่อสู้ทำสงครามของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทำให้มนุษย์เรารู้เรื่องการต่อสู้หรือการทำสงครามฝังรากลึกอยู่ในระบบความคิดของมนุษย์ มโนทัศน์การต่อสู้จึงเป็นมโนทัศน์ที่มี

ความเป็นรูปธรรม ชัดเจน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น คู่ต่อสู้ 2 ฝ่าย ยุทธวิธีการต่อสู้ อาวุธที่ใช้ในการต่อสู้ และผลของการต่อสู้ ด้วยเหตุนี้ เราจึงสามารถนำมโนทัศน์ดังกล่าวมาใช้เพื่อสร้างความเข้าใจในมโนทัศน์อื่นๆ ได้

คนไทยมักนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบเพื่อกล่าวถึงอีกมโนทัศน์หนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า การนำมโนทัศน์หนึ่งมาเปรียบเทียบกับเพื่อทำความเข้าใจอีกมโนทัศน์หนึ่งนั้นเป็นแนวคิดของทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory) ซึ่งเสนอขึ้นครั้งแรกโดยเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) คำว่า *conceptual metaphor* นี้มีการแปลเป็นภาษาไทยหลายคำ โดยจะเห็นได้จากบทความและงานวิจัยทางด้านนี้ เช่น อุปลักษณ์มโนทัศน์ (สรัญญา วรานนชิต, 2557) อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, 2555) มโนอุปลักษณ์ (นรินทร์ บัวนาถ, 2559) ซึ่งในบทความนี้ จะใช้คำว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

2. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ คือ การใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ (metaphor) เพื่อแสดงมโนทัศน์ (concept) ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้ใช้ภาษาอังกฤษต้องการพูดถึงการโต้แย้งมักนำคำที่อยู่ในวงมโนทัศน์หรือวงความหมายของสงครามมาใช้ เช่น He *attacked every weak point* in my argument. I've never *won* an argument with him. He *shot down* all of my arguments. (Lakoff & Johnson, 1980, p. 4) คำที่ทำตัวเอนและขีดเส้นใต้เป็นคำที่อยู่วงมโนทัศน์ของสงคราม แต่ถูกนำมาใช้ในการพูดถึงการโต้แย้ง ลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาในลักษณะของอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาอังกฤษว่า การโต้แย้งคือสงคราม¹ (AN ARGUMENT IS WAR) จะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์นี้ตัวอย่างข้างต้นนี้ไม่พบการใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบ ดัง ดุจ แต่อย่างใด แต่การเปรียบเทียบเกิดขึ้นจากการใช้คำที่โดยความหมายตรงตามรูป (literal meaning) ซึ่งอยู่ในวงมโนทัศน์หนึ่งมาใช้ในการกล่าวถึงอีกวงมโนทัศน์หนึ่ง เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) กล่าวว่าผู้พูดจะใช้ภาษาที่มีลักษณะการเปรียบเทียบเช่นนี้เป็นธรรมชาติ โดยไม่รู้ตัว และใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถสะท้อนมโนทัศน์ของผู้พูดที่มีต่อเรื่องต่างๆ ได้

โคเวกเซส (Kövecses, 2002, p. 4) กล่าวว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์คือการทำทำความเข้าใจวงมโนทัศน์ (conceptual domain) หนึ่งจากอีกวงมโนทัศน์หนึ่ง เช่น การทำความเข้าใจมโนทัศน์การโต้แย้งจากมโนทัศน์สงคราม ดังที่กล่าวข้างต้น โดยอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จะประกอบด้วย 2 วงมโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ต้นทาง (source domain) และมโนทัศน์ปลายทาง (target domain)

¹ การทำตัวหนาในข้อความเพื่อแสดงว่าเป็นข้อความที่สื่อมโนทัศน์ในภาษาไทย ซึ่งในภาษาอังกฤษจะแสดงด้วยการใช้อักษรพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

โดยมโนทัศน์ต้นทางจะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่า จึงถูกนำมาใช้เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมโนทัศน์ปลายทางที่มีความเป็นนามธรรมมากกว่า มโนทัศน์ต้นทางจะแสดงผ่านรูปภาพา ซึ่งจากตัวอย่างอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ การโต้แย้งคือสงคราม (AN ARGUMENT IS WAR) ข้างต้นมโนทัศน์ต้นทางมีการแสดงผ่านรูปภาพาที่อยู่ในวงมโนทัศน์ของสงคราม เช่น attack, win, shoot down รูปภาพาดังกล่าวนี้นี้เรียกว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical linguistic expression) มโนทัศน์ต้นทางนั้นมักเกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายที่เกิดขึ้นซ้ำๆ จนก่อรูปขึ้นในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา

ความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต้นทางและมโนทัศน์ปลายทางแสดงให้เห็นได้จากการเชื่อมโยง (mapping) องค์ประกอบระหว่างมโนทัศน์ทั้งสอง โดยเป็นการเชื่อมโยงแบบทิศทางเดียว (unidirectionality) คือจากมโนทัศน์ต้นทางไปยังมโนทัศน์ปลายทางเท่านั้น ตัวอย่างเช่นการเชื่อมโยงองค์ประกอบระหว่างมโนทัศน์การเดินทางกับมโนทัศน์ความรัก

มโนทัศน์ต้นทาง

การเดินทาง

นักเดินทาง

พาหนะ

ระยะทาง

อุปสรรค

การตัดสินใจว่าจะไปทางไหน

จุดหมายปลายทาง

มโนทัศน์ปลายทาง

ความรัก

คู่รัก

ความสัมพันธ์แบบความรัก

พัฒนาการของความสัมพันธ์

ความยากลำบากที่เกิดขึ้น

การตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรกับความสัมพันธ์

เป้าหมายของความสัมพันธ์

(ดัดแปลงจากโคเวกเซส (Kövecses, 2002, p. 7))

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้มาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทางเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์ปลายทางใดบ้าง และแสดงการเชื่อมโยงองค์ประกอบของมโนทัศน์การต่อสู้กับมโนทัศน์ปลายทางที่พบเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทั้งสอง ผลการศึกษาจะทำให้เห็นว่าคนไทยมีทัศนะหรือมุมมองทางความคิดต่อมโนทัศน์เหล่านั้นอย่างไร

ในบทความนี้ให้ความหมายของ “การต่อสู้” ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง สู้เฉพาะหน้า, รบกัน, ตีกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 468) และรวมเอาความหมายของสงคราม ที่หมายถึง การรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ ฆ่าฟันกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1154) ไว้ด้วย มโนทัศน์การต่อสู้จะประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ คือ คู่ต่อสู้ 2 ฝ่าย การดำเนินการต่อสู้ การวางแผนกลยุทธ์ อาวุธ สถานที่ในการต่อสู้ และผลที่เกิดจากต่อสู้ คือ แพ้หรือชนะ

3. มโนทัศน์การต่อสู้ของคนไทย

นอกจากหลักฐานทางโบราณคดี เช่น โครงกระดูก เสื้อผ้า เครื่องมือ อาวุธ ชากพืช ชากสัตว์ ที่ขุดพบในสถานที่ต่างๆ และหลักฐานทางวรรณกรรมที่เล่าเหตุการณ์การต่อสู้ทำสงครามในยุคสมัยต่างๆ แล้ว มโนทัศน์การต่อสู้ยังสะท้อนให้เห็นได้จากหลักฐานทางภาษา เช่น การที่คนไทยมีคำอวยพรเพื่อให้กำลังใจว่า “สู้ๆ นะ” หรือใช้คำว่า “สู้” ในบริบทของการกล่าวถึงของ 2 อย่างหรือเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ และผู้พูดเห็นว่าของอย่างหนึ่งหรือเหตุการณ์หนึ่งดีกว่าของอีกอย่างหนึ่งหรืออีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น เสื้อตัวนี้สวยสู้ตัวนั้นไม่ได้ ถ้าต้องทนนิ่งเฉยๆ ในงานเลี้ยงนั้น สู้เอาเวลาไปอ่านหนังสือยังมีประโยชน์มากกว่า นอกจากนี้ ยังพบรูปภาษาอื่นๆ ที่มีความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ที่ผู้ใช้ภาษาไทยใช้ในการพูดถึงเรื่องต่างๆ รอบตัวที่ต้องพบเจอในชีวิตประจำวันอีกด้วย เช่น จอมทัพ แม่ทัพ นักรบ ศัตรู คู่ต่อสู้ สนามรบ กองบัญชาการ อาวุธ กลยุทธ์ เป้าหมาย ศักดิ์ สงคราม กำจัด ชัยชนะ ฟ่ายแพ้ รุก รับ บุก ต่อสู้ เอาชนะ ประจัญบาน ยึดหัวหาด ป้องกัน จูโจม พิชิต อารักขา ต่อต้าน แนวร่วม กำลังหนุน พันธมิตร ซึ่งรูปภาษาต่างๆ เหล่านี้สามารถนำมาจัดเป็นองค์ประกอบของมโนทัศน์การต่อสู้ได้ดังนี้ ผู้ทำสงคราม (จอมทัพ แม่ทัพ นักรบ) ฝ่ายตรงข้าม (ศัตรู คู่ต่อสู้) ฝ่ายสนับสนุน (แนวร่วม กำลังหนุน พันธมิตร) สถานที่รบ (สนามรบ) อาวุธ (อาวุธ) วิธีการต่อสู้ (รุก รับ บุก ต่อสู้ ประจัญบาน ยึดหัวหาด ป้องกัน จูโจม พิชิต อารักขา ต่อต้าน เอาชนะ) ผลของการต่อสู้ (ชัยชนะ ฟ่ายแพ้)

ลำดับต่อไปจะนำเสนอมนทัศน์ต่างๆ ที่ผู้ใช้ภาษาไทยนำเอามโนทัศน์การต่อสู้มาเปรียบเทียบกับเพื่อให้สามารถพูดถึงและเข้าใจมนทัศน์เหล่านั้นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งพบว่า มโนทัศน์การต่อสู้ถูกนำมาใช้ในการทำความเข้าใจมนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

3.1 มโนทัศน์ชีวิต

มโนทัศน์การต่อสู้ถูกนำมาใช้ในการอธิบายเรื่องของชีวิต โดยปรากฏในหนังสือธรรมะ (ปิยภรณ์ ออบแพทย์, 2552) และหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต (สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า, 2553) นอกจากนี้ยังพบการนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้ในการทำความเข้าใจกิเลส ซึ่งเป็นมโนทัศน์นามธรรม หมายถึง เครื่องทำใจให้เศร้าหมอง ได้แก่ โลก โกรธ หลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 132; วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, 2555) รวมถึงนำมาใช้ในการกล่าวถึงความทุกข์ (ธนพล เอกพจน์, 2557) โดยนำรูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการต่อสู้มาใช้

ตัวอย่าง (1)

“ถ้ารู้เรื่องอริยมรรค มีองค์ ๘ แล้วก็รู้เรื่องอริยสัมมาสมาธิ มีบริวาร ๗ นี้ไว้ด้วย มี ๘ ก็จริง แต่พอมาท่านทำหน้าที่คุ้มกันเป็นกองทัพแล้ว มนยกลสมาธิขึ้นเป็นหลัก เป็นขุน เป็นขุนพล เป็นจอมทัพ นอกนั้นก็แวดล้อมจอมทัพ จอมทัพก็ทำหน้าที่กำจัดข้าศึก, หมายความว่าสมาธิในที่นี้มีปัญญาอยู่ในสมาธินั้นด้วย, ฉะนั้นจึงสามารถกำจัดข้าศึก สัมมาสมาธิมีปัญญาของสมาธิเข้าสู่มาเป็นกำลัง สำหรับแหวกไปฟันฝ่าไป มันก็ทำได้ นอกนั้นก็ร่วมมือช่วยเหลือให้สำเร็จประโยชน์”

(ปิยภรณ์ ออบแพทย์, 2552, น. 78)

ตัวอย่าง (2)

“ชีวิต...ไม่มีแต่ได้กับได้ มีคนมากมายพลาดพลั้งอย่างหมดรูป เพราะมัวคิดแต่ผลสำเร็จที่จะได้รับ เขาลืมไปว่าชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ไม่เคยมีใครได้มาอย่างง่ายดาย คนที่เตรียมพร้อมทั้งรุกและรับ ถึงแพ้ก็ไม่ย่อเย็บเกินไป ยังสามารถพลิกสถานการณ์กลับมาใหม่ จนได้รับชัยชนะอีกครั้ง”

(สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า, 2553, น. 73)

ตัวอย่าง (3)

ทำอย่างไรจะเอาชนะศัตรูภายในคือกิเลสทั้งหลายได้

(วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, 2555, น. 32)

ตัวอย่าง (4)

วิธีนี้แหละที่จะรู้ความทุกข์ของความเป็นพระราชาได้

(ธนพล เอกพจน์, 2557, น. 2334)

การนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้เมื่อต้องการกล่าวถึงมโนทัศน์ชีวิตสะท้อนให้เห็นว่า ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้น ทุกคนล้วนต้องพบเจอกับปัญหาหรืออุปสรรคมากมาย รวมทั้งกิเลสและความทุกข์ที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง ซึ่งเราจะต้องฝ่าฟันสิ่งต่างๆ นี้ไปได้ หากเราผ่านพ้นไปได้ โดยใช้หลักธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยว ก็จะทำให้สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่นเดียวกับการต่อสู้ที่จะต้องมีการต่อสู้หรือข้าศึกที่จะต้องเอาชนะ และการต่อสู้จะได้รับชัยชนะได้ หากในกองทัพมีแม่ทัพและนักรบที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญในการรบ

การนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้ในการกล่าวถึงชีวิตยังพบในการพูดถึงการประกอบอาชีพหาเลี้ยงปากท้องของคนในสังคม

ตัวอย่าง (5)

“พวกเราต้องสู้ทนกับชีวิตขวานามาตลอดทั้งชีวิตเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว และหากหยุดทำนาไปก็ไม่รู้จะหารายได้มาจากที่ไหน จำต้องสู้ในการทำนาปลูกข้าวโดยใช้น้ำบาดาลในการสู้ภัยแล้งต่อไป”

(ไทยรัฐออนไลน์, 2559)

นอกจากนี้ เนื่องจากมีความเชื่อหนึ่งว่าชีวิตมนุษย์เป็นไปในรูปแบบต่างๆ เพราะโชคชะตากำหนดไว้ จึงพบรูปภาพที่เกี่ยวกับการต่อสู้ในการพูดถึงโชคชะตา ดังข้อมูลที่พบในกระทู้ในเว็บบอร์ดพันทิป เมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2558 ดังนี้

ตัวอย่าง (6)

โชคชะตาชอบเล่นตลก...แต่เราสู้ชนะแล้วโชคชะตา พยายามหนักมาก ๆ ถึงมีทุกวันนี้ได้ละ ชอบคุณทุกคนมาก ๆ นะคะที่อ่านมาจนถึงตรงนี้ อยากให้เรื่องราวชีวิตที่เหมือนละครของเรา มีประโยชน์กับใครหลายๆ คน ชีวิตคนเรานั้นไม่แน่นอนจริงๆ ละ อย่ายอมแพ้นะคะ ขอเป็นกำลังใจให้ทุกคนเลยคะ

จากตัวอย่าง (1) – (6) จะเห็นว่าชีวิตเชื่อมโยงได้กับการต่อสู้ที่มี 2 ฝ่าย คือฝ่ายผู้ทำสงคราม คือตัวเรา กับ ฝ่ายศัตรู ซึ่งเปรียบกับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในชีวิต กิเลส ความทุกข์ โศก ชาติ ผลที่เกิดจากการต่อสู้ อาจเป็นการพ่ายแพ้ ซึ่งเปรียบกับความล้มเหลว หรือได้รับชัยชนะ ซึ่งเปรียบกับความสำเร็จ ดังนั้นเราจึงต้องมีการวางแผนและเตรียมพร้อมรับมือกับศัตรู ทั้งการรุก ซึ่งเปรียบกับการแก้ไขปัญหา และการรับ ซึ่งเปรียบได้กับการเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และเมื่อเราปรับปรุงแก้ไขและยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วอาจทำให้ชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จได้ เปรียบกับการพลิกสถานการณ์ในการต่อสู้จากฝ่ายที่เพลี่ยงพล้ำให้กับฝ่ายศัตรูกลับมาเป็นฝ่ายชนะได้

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ ชีวิต สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ/นักรบ/แม่ทัพ/กองทัพ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ
- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

ปัญหา อุปสรรคในชีวิต กิเลส ความทุกข์ โศก ชาติ

ธรรมะ สมาธิ ปัญญา ความอดทน กำลังใจ

ใช้ธรรมะแก้ไขปัญหา อุปสรรค

กำจัดกิเลส ความทุกข์

ใช้ความอดทน

จิตใจ การดำเนินชีวิต

ชีวิตประสบความสำเร็จ ชีวิตพ้นทุกข์

ชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ ชีวิตยังไม่พ้นทุกข์

3.2 มโนทัศน์โรค

สุขภาพที่แข็งแรงเป็นที่ปรารถนาของมนุษย์เพื่อจะได้มีชีวิตยืนยาว มนุษย์จึงต้องป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่เมื่อร่างกายเกิดโรคขึ้นแล้ว ก็จะต้องรักษาให้หาย ด้วยเหตุนี้ จึงพบการไข่มโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงการรักษาโรค

งานวิจัยของวรวรรณา เพ็ชรกิจ (2551) พบว่าผู้ป่วยและแพทย์พูดถึงการรักษาโรคมะเร็ง ในลักษณะของการทำสงครามต่อสู้กับศัตรู ซึ่งได้แก่ โรคมะเร็ง ก้อนมะเร็ง และเซลล์มะเร็ง และเปรียบอาวุธที่นำมาใช้ต่อสู้กับโรคมะเร็งกับเกลือแร่ที่ผู้ป่วยต้องได้รับเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ส่วนสนามรบก็คือร่างกายของผู้ป่วย

ตัวอย่าง (7)

ต่อไปนี้ในร่างกายของเราจะเกิดสงครามระหว่างเซลล์ เปรียบไปก็เป็นสงครามยืดพื้นที่
เบียดขับผู้รุกรานออกไป เป็นการต่อสู้กันระหว่างเซลล์มะเร็งกับเซลล์ภูมิคุ้มกัน ธรรมชาติบำบัด
เชื่อว่าร่างกายของเรานั้นประเสริฐสุด มันสามารถซ่อมสร้างและรักษาโรคได้ด้วยตัวของมันเอง
แม้แต่โรคมะเร็งมันก็จะเอาชนะได้ เพียงแต่เราต้องคอยป้องกันอาวุธที่มีประสิทธิภาพอันได้แก่
วิตามินกับเกลือแร่ที่จำเป็นสำหรับภูมิคุ้มกันให้ไม่ขาด จนกว่าสงครามเซลล์จะสิ้นสุดลง

(วรวรรณา เพ็ชรกิจ, 2551, น. 130)

ตัวอย่าง (8)

ผมถือว่ามันเป็นโรคฉวยโอกาสที่เล่นงานผมที่แผลอ แบบนี้ยอมนับถือกันไม่ได้ ต้องสู้ให้
รู้แพ้รู้ชนะกันไปข้างหนึ่ง ถ้าผมชนะ-ผมอยู่ แต่ถ้าผมแพ้...มะเร็งเอ๊ย เอ็งอย่าหวังว่าจะลายนวลอยู่
รอด...ต้องตายด้วยกันกะข้า

(วรวรรณา เพ็ชรกิจ, 2551, น. 145)

ในตัวอย่างนี้ วรวรรณา เพ็ชรกิจ วิเคราะห์ว่าเป็นมโนทัศน์การแข่งขัน แต่ผู้เขียนนำมา
จัดอยู่ในมโนทัศน์การต่อสู้ เนื่องจากสามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบของมโนทัศน์การต่อสู้ในส่วน
ของผลที่เกิดจากการต่อสู้ได้

ในตัวอย่าง (7) – (8) คำว่า ชนะ กับ แพ้ แสดงให้เห็นการมีชีวิตอยู่หรืออยู่รอดจากโร
คมะเร็งนั้นเปรียบเป็นการชนะในการต่อสู้ ขณะที่การตายเปรียบเป็นการพ่ายแพ้ในต่อสู้

ไม่เพียงแต่โรคมะเร็งที่พบการใช้คำในวงความหมายของการต่อสู้ แต่โรคอื่นๆ เช่น
โรคซึมเศร้า ก็พบการใช้คำเกี่ยวกับการต่อสู้เช่นกัน

ตัวอย่าง (9)

ถ้าจะมีใครซักคน ที่เล่าเรื่องโรคซึมเศร้าได้ดีที่สุด ก็คงหนีไม่พ้นผู้ที่กำลังต่อสู้กับโรคนี้อยู่
จริงในปัจจุบัน... แต่ก็มียูทูบหนึ่ง รู้ดีกว่าเราดาวนั่นมาก ไม่ไหวละ อยากจะไป แล้วมันก็ดีมากแล้ว
เราก็ไม่อยากจะรบกวนเพื่อน ก็เลยสู้กับตัวเองอยู่อย่างนั้นทั้งคืน ซึ่งตอนนั้นเราก็ไม่มั่นใจเลยนะว่า
เราจะชนะหรือแพ้...ไลน์ไปบอกเพื่อนไว้ด้วยว่าถ้าคืนนี้เราชนะ เราทำได้ พรุ่งนี้จะคงจะติดต่อไป”

(วิรดา คุณหาวันต์, 2560)

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง
คือ โรค สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

โรค

ยา กำลังใจ

วิธีการรักษา ใช้กำลังใจ

ร่างกายของผู้ป่วย จิตใจของผู้ป่วย

มีชีวิตอยู่ต่อไป

ตาย

3.3 มโนทัศน์ความตาย

ความตายเป็นเรื่องที่มนุษย์หลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึง เนื่องจากความตายทำให้เกิดความโศกเศร้าเสียใจที่ต้องพลัดพรากจากคนที่รักและสิ่งที่รัก แต่เมื่อจำเป็นต้องกล่าวถึง ก็มักใช้มโนทัศน์การต่อสู้มาเปรียบเทียบ ดังจะเห็นได้จากคำไว้อาลัยในหนังสืออนุสรณ์มาปณกิจศพ (นันทนา วงษ์ไทย, 2555) โดยพบการใช้รูปภาษา เช่น แพ้ พ่ายแพ้ ยอมแพ้ มาใช้แทนคำว่า ตาย

ตัวอย่าง (10)

แต่หลังจากนั้นอีกไม่นาน หนูใหญ่ก็ต้องยอมเป็นคนเจ็บ และยอมแพ้ต่อมัจจุราชในที่สุด

(นันทนา วงษ์ไทย, 2555, น. 58)

ตัวอย่างนี้สะท้อนความเชื่อทางศาสนาของผู้ใช้ภาษาไทยในเรื่องพระยามัจจุราชหรือเจ้าแห่งความตาย รูปภาษาที่นำมาใช้แทนคำว่า ตาย ที่พบแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาไทยมีความคิดว่าเมื่อมีชีวิตอยู่ มนุษย์ก็ต้องต่อสู้กับปัญหามากมายประการ รวมถึงโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งเปรียบเป็นศัตรู ถ้าต่อสู้แล้วเป็นฝ่ายชนะก็จะมีชีวิตอยู่ต่อไป หากเป็นฝ่ายแพ้ก็ต้องตายไป

มโนทัศน์การต่อสู้ยังพบในหนังสือธรรมะ เพื่อสอนให้คนไม่ประมาทในความตายและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ในงานวิจัยของยมลภัทร ภัทรคุปต์ (2553, น. 58) พบว่าหนังสือธรรมะนำคำที่อยู่ในวงความหมายของการต่อสู้ เช่น *หนี...ไม่พ้น หลีกหนี เผชิญหน้า* *สู้ พ่ายแพ้ เอาชนะ ยุทธวิธี ทำสงคราม* มากล่าวเกี่ยวกับความตาย สะท้อนให้เห็นว่าความตายเปรียบเหมือนข้าศึกศัตรู ในลักษณะของแม่ทัพ กองทัพ กองทหารศัตรูที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาอย่างเคร่งครัด ไร้อเมตตา มีกำลังอำนาจมาก เดินทางเข้ามารุกรานดินแดนหรือประเทศ

ตัวอย่าง (11)

เมื่อคนเรามองเห็นว่าความตายไม่เลือกที่รักมักที่ชัง พร้อมจะ *คุกคามทำลาย* คนได้ทุกประเภท ก็เกิดความรักตัวกลัวตาย

ตัวอย่าง (12)

มัจจุราช คือ ความตายนั้น... เราไป *ต่อสู้* ไม่ได้ จะ *หนี* ก็ไม่ไหว

(ยมลภัทร ภัทรคุปต์, 2553, น. 60)

ตัวอย่าง (13)

เคยมีคนพยายามคิดค้นยาอายุวัฒนะ คือ ยาที่กินเข้าไปแล้วสามารถมีอายุยืนยาวหลายร้อยหลายพันปี แต่ก็ไม่เคยมีใครทำสำเร็จสักราย แม้ว่าวิทยาศาสตร์จะก้าวหน้าแค่ไหนก็ไม่สามารถเอาชนะความตายได้

ตัวอย่าง (14)

ไม่ว่าจะเป็นพระอริยบุคคลหรือคนสามัญทั่วไป ถึงมีปัญญามากก็ต้องพ่ายแพ้ต่อมรณภัยอยู่นั่นเอง

(ยมลภัทร ภัทรคุปต์, 2553, น. 61)

จากตัวอย่างความตายถูกเปรียบกับข้าศึกศัตรูที่เข้ามาทำอันตราย ซึ่งมนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือหนีไปได้ มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับความตาย ไม่สามารถต่อสู้หรือขัดขืนความตายได้สำเร็จ ผลของการต่อสู้กับความตายมีแต่ความพ่ายแพ้เท่านั้น

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ ความตาย สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

วิธีการต่อสู้

ผลการต่อสู้

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

ความตาย พญามัจจุราช

หนี คิดหาทางให้เป็นอมตะ

ตาย

3.4 มโนทัศน์การเมือง

ในการศึกษารายงานข่าวการเมืองของอุษา พงศ์ชัยวิบูลย์ (2544) พบว่ามีการนำรูปภาพเกี่ยวกับการต่อสู้มาใช้ โดยนักการเมืองเปรียบเป็นนักรบ พรรคการเมืองเปรียบเป็นกองทัพ และกิจกรรมทางการเมือง อันได้แก่ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การเลือกตั้ง การกล่าวปราศรัยหาเสียง การบริหารประเทศ และความขัดแย้งทางการเมืองเปรียบเป็นการทำศึก

ตัวอย่าง (15)

นักรบเลือกตั้ง พรรคไทยรักไทยภาคอีสานที่จะมีการเปิดตัวอย่างเป็นทางการในวันนั้นทั้งสิ้น 40 คน

(อุษา พงศ์ชัยวิบูลย์, 2544, น. 110)

ตัวอย่าง (16)

รัฐบาลของคุณชวน เจอศึกอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งคณะแน่นอน

(อุษา พงศ์ชัยวิบูลย์, 2544, น. 111)

ตัวอย่าง (17)

การระดมพลพรรคฝ่ายค้านนำโดยบิกจิว พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ และพรรครัฐบาล ภายใต้การนำของชวน หลีกภัย บุกพื้นที่อีสาน เล่นสงครามน้ำลายกันมันหยด (อุษา พงษ์ชัยวิบูลย์, 2544, น. 113)

ตัวอย่าง (18)

ขณะที่นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นทัพหน้า ในการสู้รบกับปัญหาเศรษฐกิจก็ยังมีได้แสดงศักยภาพเพียงพอ (อุษา พงษ์ชัยวิบูลย์, 2544, น. 114)

นอกจากนี้ ในการให้สัมภาษณ์ของนักการเมือง การปราศรัยหาเสียง การอภิปราย ไม่ไว้ วางใจ และการรายงานผลงานของรัฐบาล ก็ยังพบว่าการใช้โน้ตชนกการต่อสู้เช่นกัน รัชนี้ยญา กลิ่นน้ำหอม (2551) พบข้อมูลภาษาที่นักการเมืองใช้

ตัวอย่าง (19)

คนที่เป็นักการเมืองก็เช่นกัน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องรบทุกลมหายใจ อยู่ในสมรภูมิ ทุกลมหายใจ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่ารัฐบาลต้องรับผิดชอบทุกเรื่อง

ตัวอย่าง (20)

ถ้าทำสงครามความยากจนโดยใช้พื้นที่ของอำเภอเป็นเขตแตกหัก มีนายอำเภอเป็น แม่ทัพใหญ่ มีหัวหน้าส่วนราชการมาเป็นแนวร่วม มีกำลังกองกลางก็คือ ภูมิภาค มีผู้ว่า เป็น แม่ทัพ มีหัวหน้าราชการส่วนจังหวัดเป็นกำลังหนุน ร่างแผนร่วมกับนายอำเภอบุกยึดพื้นที่ได้ ส่วนกองบัญชาการใหญ่ในกทม. คือทุกกระทรวงจะออกนโยบายให้เงินอุดหนุนเป็นกำลังหนุนใหญ่ กองทัพใหญ่ทั้งหมดจะเป็นสิ่งที่ทำใน 3-4 ปีนี้ ให้แตกหักเพื่อความยากจนหมดสิ้นไปให้ได้ (รัชนี้ยญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 57)

ตัวอย่าง (19) แสดงให้เห็นว่า การบริหารประเทศเป็นการทำสงคราม ผู้บริหารประเทศ เปรียบเป็นนักรบที่จะต้องต่อสู้กับข้าศึก ตัวอย่าง (20) แสดงให้เห็นว่าแนวทางการแก้ไขปัญหา ความยากจนเป็นการวางแผนในสนามรบในสงคราม โดยมีรัฐบาลและหน่วยงานส่วนต่างๆ ของ รัฐเปรียบเป็นกองกำลังรบ นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเปรียบเป็นแม่ทัพ การบริหาร ส่วนกลางเปรียบเป็นกองบัญชาการใหญ่ และปัญหาความยากจนเปรียบเป็นข้าศึก

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากโน้ตชนกต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังโน้ตชนกปลายทาง คือ การเมือง สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

นักรบ/แม่ทัพ/กองทัพ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ปัญหาเศรษฐกิจ
ปัญหาต่างๆ ของประเทศ

นักการเมือง พรรคการเมือง นายอำเภอ
ผู้ว่าราชการจังหวัด

วางแผนบริหารประเทศ วางแผนหาเสียง
รัฐสภา พื้นที่หาเสียง พื้นที่ที่ประสบปัญหา

ได้รับการเลือกตั้ง แก้ไขปัญหาของประเทศได้
สำเร็จ

ไม่ได้รับการเลือกตั้ง แก้ไขปัญหาของประเทศ
ไม่สำเร็จ

3.5 มโนทัศน์กีฬา

แม้แต่เรื่องของกีฬา ที่เป็นกิจกรรมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและคลายความเครียด ยังพบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึง จะเห็นได้จากข่าวกีฬาประเภทต่างๆ ดังที่พบในงานวิจัยของนรินทร์ บัวนาถ (2559) ที่ศึกษาข่าวกีฬาฟุตบอลในหนังสือพิมพ์ไทย พบว่ามีการใช้มโนทัศน์การต่อสู้ในการรายงานข่าวกีฬาฟุตบอล โดยเปรียบคู่ต่อสู้เป็นทีมคู่แข่งชั้น ทหาร นักรบ แม่ทัพ เป็น นักกีฬาฟุตบอล ผู้จัดการทีม วิถีฆ่า เป็น วิธีการเล่น การทำประตู และผลของการต่อสู้ เป็น ผลของการแข่งขัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง (21)

ความเคลื่อนไหวของทีมชาติไทย ชูศึกเอเชียนเกมส์ ที่อินชอน ประเทศเกาหลีใต้ โดยมี “ซิโก้” เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง คู่มา

(นรินทร์ บัวนาถ, 2559, น. 83)

ตัวอย่าง (22)

“แมน” ชรินทร์ บุตรฮาด กองหน้าตัวจบสกอร์ขอนแก่น เอฟซี โวลัน พร้อมสู้ยิบตา ไม่ยอมยกธงขาวยอมแพ้ย่างๆ แน่นนอน

(นรินทร์ บัวนาถ, 2559, น. 84)

นอกจากกีฬาฟุตบอล กีฬาประเภทอื่นๆ ก็พบมโนทัศน์การต่อสู้เช่นกัน จิตติมา จารยะพันธุ์ (2539) เก็บข้อมูลข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬา โดยแบ่งประเภทของกีฬาเป็นกีฬาที่มีการกระทบกระทั่งกัน กีฬาที่ไม่มีการกระทบกระทั่งกัน กีฬาที่แข่งขัน

เป็นทีม กีฬาที่แข่งขันเป็นบุคคล ซึ่งพบว่ากีฬาทุกประเภทมีการใช้คำเกี่ยวกับการต่อสู้ทั้งสิ้น แต่ใช้ในความที่ที่แตกต่างกันไป เช่น ใช้คำว่า *ศึก* เพื่อกล่าวถึงเหตุการณ์การแข่งขันกีฬา *เจ้าผู้จอมทัพ ขุนพล* เพื่อกล่าวถึงนักกีฬา *บอมบ์* เพื่อกล่าวถึงลูกฟุตบอล ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันกีฬา *อาวุธลับ* เพื่อกล่าวถึงความสามารถของนักกีฬา *แดนสงคราม* เพื่อกล่าวถึงพื้นที่ในการแข่งขันกีฬา *ร่วมศึก* *สู้ศึก* *เสริมทัพ* เพื่อกล่าวถึงการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา *ต่อสู้* *ประจัญบาน* เพื่อกล่าวถึงการแข่งขันในสนาม *บีบพื้นที่* เพื่อกล่าวถึงการใช้กลวิธีในการเอาชนะ *ตั้งกำแพงรับ* เพื่อกล่าวถึงการป้องกันไม่ให้อีกฝ่ายทำอะไรได้ *ชัยชนะ* *พินิจ* เพื่อกล่าวถึงการเอาชนะในการแข่งขันกีฬา *พ่ายแพ้* *ปราชัย* เพื่อกล่าวถึงการแพ้ในการแข่งขันกีฬา แม้จะพบว่ากีฬาต่างๆ มีการใช้คำเกี่ยวกับการต่อสู้ในความที่ที่แตกต่างกัน แต่ก็ทำให้เห็นว่าคนไทยมีมโนทัศน์ว่ากีฬาเป็นการต่อสู้หรือการทำสงคราม

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ กีฬา สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

ทีมหรือนักกีฬาฝ่ายตรงข้าม

ความสามารถของนักกีฬา

วางแผนในการเอาชนะ ป้องกันฝ่ายตรงข้าม

สนามแข่งขัน

ชนะการแข่งขัน

แพ้การแข่งขัน

3.6 มโนทัศน์เศรษฐกิจ

มโนทัศน์การต่อสู้ถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเพื่อให้เข้าใจเรื่องเศรษฐกิจ อันได้แก่ การประกอบธุรกิจและความยากจน โดยพบการนำมโนทัศน์การต่อสู้มากล่าวถึงการทำธุรกิจในงานวิจัยของดีเลิศ ศิริวารินทร์ (2550) ซึ่งพบว่ามี การเปรียบเทียบการลงทุนที่มีคู่แข่งกับการทำสงคราม องค์กรที่มีผลประโยชน์ร่วมกันเปรียบเป็นพันธมิตร จุดมุ่งหมายในการทำธุรกิจเปรียบเป็นเป้าหมาย สถานที่ที่ทำให้ได้เปรียบในการลงทุนเปรียบเป็นหัวหาด การดำเนินการทางธุรกิจกับคู่แข่งเปรียบเป็นการกระทำต่างๆ ในสงคราม วิธีการในการทำธุรกิจเปรียบเป็นกลยุทธ์ การประสบความสำเร็จเหนือคู่แข่งเปรียบเป็นการชนะสงคราม

ตัวอย่าง (23)

เบียร์ลิโอทำสงครามชิงชีมา หุ้ม 70 ล้าน ยิ่งโฆษณายาว 6 เดือน

(ดีเลิศ ศิริวารินทร์, 2550, น. 43)

ตัวอย่าง (24)

เส้นตายธุรกิจไทยปรับตัวแข่ง ส่งสินค้ายึดหัวหาดตลาดโลก

(ดีเลิศ ศิริวารินทร์, 2550, น. 48)

ตัวอย่าง (25)

ปีนี้ธนาคารวางกลยุทธ์ว่าจะเน้นความร่วมมือกับพันธมิตร โดยเฉพาะบริษัท
อสังหาริมทรัพย์จะทำตลาดร่วมกัน

(ดีเลิศ ศิริวารินทร์, 2550, น. 51)

ตัวอย่าง (26)

ก่อนดับเท้าเข้าลงทุนอย่าลืมพกพาความรู้และติดตามข่าวสารที่เป็นจริง มิใช่เพียงข่าว
ลืออย่างกระชั้นชิด เสมือนติดอาวุธครบมือพร้อมระงับทุกสถานการณ์ด้วย

(ดีเลิศ ศิริวารินทร์, 2550, น. 66)

นอกจากนี้ ภาวะความจนซึ่งเป็นปัญหาปากท้องที่สำคัญของคนไทยก็มีการใช้คำศัพท์
เกี่ยวกับการต่อสู้ ดังที่พบในบทความ “แนวพระราชดำริสู่สงครามความยากจน(1)” ในหนังสือพิมพ์
สยามรัฐ เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2558

ตัวอย่าง (27)

“...นับตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ในพระราชหฤทัยมีแต่ความ
ห่วงใยพสกนิกร และนับแต่เสด็จนิวัติพระนครเมื่อปี พ.ศ. 2493 ก็ทรงงานเพื่อพสกนิกรมาโดย
ตลอด กว่า 60 ปีที่ทรงงานพระองค์มีเป้าหมายประการเดียวคือ การทำให้คนไทยทั้งประเทศอยู่ดี
มีสุข ทรงนำทัพต่อสู้กับความยากจนด้วยหลากหลายยุทธวิธี โดยเน้นไปที่การสร้างคามยั่งยืนให้
กับประชาชน...”

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากโมทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง
คือ เศรษฐกิจ สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

พันธมิตร

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

เป้าหมาย

สนามรบ

มโนทัศน์ปลายทาง

บริษัทคู่แข่ง ความยากจน

องค์กรที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

ความรู้ ข่าวสารด้านการลงทุน

ความสามารถในการแก้ปัญหา

วิธีการในการทำธุรกิจ

วิธีการในการแก้ปัญหาคือความยากจน

จุดมุ่งหมายในการทำธุรกิจ

จุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจน

สถานที่ในการลงทุน พื้นที่ที่มีความยากจน

มโนทัศน์ต้นทาง

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

การประสบความสำเร็จเหนือบริษัทคู่แข่ง/การ
ประสบความสำเร็จในการทุน
แก้ไขปัญหาความยากจนได้สำเร็จ
การเสียเปรียบบริษัทคู่แข่ง/การขาดทุน
แก้ไขปัญหาความยากจนไม่สำเร็จ

3.7 มโนทัศน์ภัยธรรมชาติ

เมื่อปี พ.ศ. 2554 เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ขึ้นในประเทศไทย ช่วงเวลาดังกล่าวมีการนำเสนอ การรายงานข่าวอุทกภัยเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ งานวิจัยของสร้อยญา วรานฤชิต (2557) และ ภาณโสภา มหาวงศ์ทอง (2557) พบว่ามีการนำรูปภาพเกี่ยวกับการต่อสู้มาใช้ในการรายงานข่าว น้ำท่วม เพื่ออธิบายสภาพเหตุการณ์และความรุนแรงของเหตุการณ์ โดยเปรียบเทียบน้ำท่วมเป็นศัตรู ขนาดและปริมาณของน้ำเป็นกองทัพ และการเคลื่อนที่ของน้ำเป็นยุทธวิธีในการสู้รบ ลักษณะ ดังกล่าวทำให้เห็นว่ามนุษย์ต้องต่อสู้กับน้ำเหมือนกับต่อสู้กับข้าศึกในสงคราม ซึ่งในการนำเสนอ ด้วยวิธีการดังกล่าวเป็นการสร้างให้เกิดมุมมองทางลบ ดูรุนแรงและน่ากลัว

ตัวอย่าง (28)

น้ำท่วมบุกถล่ม ปากเกร็ดสั่งอพยพ 3 ตำบล

(ภาณโสภา มหาวงศ์ทอง, 2557, น. 100)

ตัวอย่าง (29)

เมเจอร์-เซ็นทรัล~~เข้า~~ต่อไปที่กองทัพน้ำโจมตี หลังรุกคืบเข้ายึดสี่แยกเกษตร

(ภาณโสภา มหาวงศ์ทอง, 2557, น. 103)

ตัวอย่าง (30)

ขณะนี้ได้เข้าท่วมตามแนวคลองหนึ่งและคลองสองจน~~ประชิด~~ถนนรังสิต-นครนายกแล้ว

(สร้อยญา วรานฤชิต, 2557, น. 200)

ตัวอย่าง (31)

ตอนนี้มีน้ำมีลักษณะ~~โอบล้อม~~ทั้งทางทิศเหนือ ทิศตะวันออกของตำบลเทศบาลสาละยา
เรียบร้อยแล้ว

(สร้อยญา วรานฤชิต, 2557, น. 201)

จากตัวอย่าง (28) – (31) จะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบน้ำเป็นศัตรูที่เคลื่อนทัพมาถึงสถานที่
ที่เป็นเป้าหมายแล้วและตรึงกำลังเพื่อจำกัดขอบเขตของพื้นที่เป้าหมายไว้ และเตรียมการเพื่อจะ
บุกเข้าไปในพื้นที่

ตัวอย่าง (32)

เห็นการเตรียมการสูบน้ำอย่างเต็มที่ เต็มอัตราศึก ก็รู้ล่วงหน้าว่าการคงจะตัดสินใจ ป้องกันเขตสายไหมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

(สรัญญา วรานฤชิต, 2557, น. 208)

ตัวอย่าง (32) แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่เปรียบเป็นเหยื่อของสงครามกำลังเตรียมตัวให้พร้อมกับการโจมตีของน้ำ ด้วยการป้องกันพื้นที่หรือเส้นทางต่างๆ ที่น้ำไหลเข้ามา ซึ่งพื้นที่หรือเส้นทางต่างๆ เปรียบเป็นสนามรบ

นอกจากภัยน้ำท่วมแล้ว คนไทยยังต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติในรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น ภัยแล้ง ฝนตกหนัก อากาศภัย พบรูปภาษาที่แสดงให้เห็นว่ามีการนำโน้ตดนตรีการต่อสู้ไปใช้ในการกล่าวถึงภัยธรรมชาติอื่นๆ ที่กล่าวมา

ตัวอย่าง (33)

ชาวนา อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง สูบน้ำบาดาลสู้ภัยแล้ง หลังต้นข้าวในนาใกล้เก็บเกี่ยว ผลผลิต น้ำในคลองชลประทานแห้งขอด เผยชีวิตชาวนาต้องดิ้นรนสู้กับภัยธรรมชาติ และราคาข้าว เพียงเกวียนละ 6-7 พันบาท อยู่ในภาวะเสี่ยงในการขาดทุน

(ไทยรัฐออนไลน์, 2559)

ตัวอย่าง (34)

กรมอุตุนิยมวิทยา ประกาศฉบับที่ 1 เตือนทั่วประเทศ เตรียมรับมือฝนตกชุกหนาแน่น ตกหนักบางพื้นที่ ระวังอันตรายจากน้ำท่วมฉับพลัน-น้ำป่าไหลหลาก ตั้งแต่วันที่ 2-6 ต.ค.นี้

(Thai PBS, 2560)

ตัวอย่าง (35)

ลำปางเตรียมสั่งปิดป่าจันทร์นี้ หลังสู้กับไฟป่ายืดเยื้อ ใครเข้าไป จับเอาผิดทันที

(มติชนออนไลน์, 2559)

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ ภัยธรรมชาติ สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

มโนทัศน์ปลายทาง

ภัยธรรมชาติ

การเคลื่อนที่ของน้ำ

การวางแผนป้องกัน

การสูบน้ำบาดาล (ภัยแล้ง) สูบน้ำ (ภัยน้ำท่วม)

พื้นที่ (ที่เกิดน้ำท่วม/ที่เกิดภัยแล้ง)

มโนทัศน์ต้นทาง

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

การป้องกันไม่ให้น้ำท่วมในพื้นที่ (ภัยน้ำท่วม)

การมีน้ำใช้ (ภัยแล้ง)

น้ำเข้าท่วมพื้นที่ (ภัยน้ำท่วม) การไม่มีน้ำใช้ (ภัยแล้ง)

3.8 มโนทัศน์อารมณ์

อารมณ์เป็นสภาวะพื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น คนไทยมีการนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้ในการกล่าวถึงกับอารมณ์ต่างๆ ได้แก่ อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ตัวอย่าง (36)

ความโกรธเป็นศัตรูร้ายตัวหนึ่งของมนุษย์และสัตว์โลก น้อยคนนักจะเอาชนะมันได้ โดยเด็ดขาด ส่วนมากพ่ายแพ้ต่อมัน มันเป็นผู้ชนะที่ไม่ปราณีต่อผู้แพ้ทำให้ประสบภัยพิบัติต่างๆ แต่ใครชนะมันได้ มันจะให้รางวัลประเสริฐสุดต่อผู้นั้น คือ ความสงบสุขของดวงจิตซึ่งเป็นสิ่งล้ำค่าของมนุษย์

(วสิน อินทรสระ, 2560)

ตัวอย่าง (37)

ในเว็บบอร์ดพันทิปมีการตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2556 ว่า “อยากรู้ว่าเพื่อนๆ พี่ๆ เคยมีความกลัวอะไรกันบ้างคะ....แล้วพวกคุณเอาชนะมันได้มั๊ย? และด้วยวิธีไหนกัน?” มีผู้เข้ามาตอบว่า “สู้กับมัน ทำซ้ำๆ เคยกลัวลิฟต์ ขึ้นบ่อยๆ ก็หายกลัว”

ตัวอย่าง (38)

ในด้านอารมณ์รัก พบกระทู้ในเว็บบอร์ดพันทิปเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2557 ตั้งหัวข้อว่า “ขอเพลงเกี่ยวกับความเหนื่อยและความสัมพันธ์ที่ยาวนาน เรากำลังจะยอมแพ้ค่ะ” และในส่วนถัดมาของกระทู้เดียวกันนั้น พบข้อความว่า “ไหนๆ ก็ยอมลงแล้วเนี่ย ก็เอาให้มันเสียใจแบบสะใจไปเลย”

นอกจากนี้ในเพลงที่เกี่ยวกับความรัก ก็มักพบการใช้คำที่เกี่ยวกับการต่อสู้

ตัวอย่าง (39)

“เธอให้เขาเป็นคนชนะ ฉันก็คงจะต้องยอม ให้ฉันแพ้เธอ ให้ฉันแพ้ ฉันก็คงจะต้องยอม”

ในเพลง “สุดท้ายก็ต้องยอม” ของศิลปิน พีพี เบลด

กรกนก รัมมะอัติ (2556) พบการเปรียบเทียบความรักกับสงครามในเพลงไทยลูกทุ่ง

ตัวอย่าง (40)

สนามรบจากชายแดนกลางดงคว้นปิ่น พึ่งยังหยัดยืนไม่เกรงหน้าไหน ปราบมาทั่วทิศ
ป้องสิทธิ์ของไทย ไม่เคยพ่ายใครในแดนสงคราม แต่แล้วทำไมสนามรัก รักมาเป็นปิต้องมี
ขวากหนาม ข้าศึกหัวใจแทรกแซงคุกคาม เขามือที่สามแย่งชิงรักไป

(กรรณก รัมมะอัถ์, 2556, น. 88)

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง
คือ อารมณ์รัก สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

ความโกรธ ความกลัว คนรัก มือที่สาม

กำลังใจ ความอดทน

วิธีกำจัดความโกรธ วิธีกำจัดความกลัว

วิธีรักษาความสัมพันธ์ไว้

จิตใจของผู้ที่มีอารมณ์โกรธ/อารมณ์กลัว/

อารมณ์รัก

กำจัดความโกรธ/ความกลัวได้สำเร็จ

ได้ครอบครองความรัก

ไม่สามารถกำจัดความโกรธ/ความกลัวได้

ยุติความสัมพันธ์ในความรัก

3.9 มโนทัศน์ความงาม

ในสังคมทุนนิยมเช่นสังคมไทย ผู้คนให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์เป็นอย่างมาก โฆษณา
ต่าง ๆ จึงใช้โอกาสนี้สร้างอุดมการณ์ความงามขึ้นในสังคม ชักจูงให้ผู้บริโภคคล้อยตามมโนทัศน์
ความงามตามแบบที่สังคมกำหนดด้วยการใช้มโนทัศน์การต่อสู้

งานวิจัยของศิริพร ภักดีผาสุก (Phakdeephasook, 2009) วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่
ใช้ในการแสดงอุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงที่ปรากฏในโฆษณาในนิตยสารสุขภาพและความงาม
พบว่ามีการใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการต่อสู้กับลักษณะทางร่างกายที่ไม่พึงประสงค์ เช่น
ความอ้วน ริ้วรอย ความชรา ซึ่งถูกมองว่าเป็นปัญหาและศัตรูที่ผู้หญิงต้องต่อสู้ให้หมดไป

ตัวอย่าง (41)

ผู้หญิงทุกคนอยากมีรูปร่างที่ดีเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับตัวเอง แต่ความสวยกับความ
ผอมมักมากับอุปสรรคที่เอาชนะได้ยาก

(Phakdeephasook, 2009, p. 73)

ตัวอย่าง (42)

ภารกิจพิชิตหุ่นสวย

(Phakdeephasook, 2009, p. 75)

ตัวอย่าง (43)

วันนี้เราลองไปล้วงความลับของคุณหนูกัน ดูว่าทำอะไรเธอถึงเอาชนะปัญหาผิวพรรณ
ที่หลายคนพ่ายแพ้มานักต่อนัก

(Phakdeephasook, 2009, p. 78)

ข้อมูลจากตัวอย่าง (41) – (43) สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นและนำเสนอผ่าน
โฆษณาว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้หญิงคือหุ่นผอม เปรี้ยว ผิวพรรณดี (ผิวขาว เต่งตึง กระจ่างใส)
ลักษณะความงามดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้หญิงทุกคนปรารถนาที่จะมี จึงพยายามปกป้องและต่อสู้
เพื่อให้ได้มา และเมื่อมีความงามเช่นที่กล่าวมาแล้วก็จะทำให้ผู้หญิงเกิดความมั่นใจ

ในโฆษณาเครื่องสำอาง รัชนิท พงศ์อุดม (2548) พบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้เพื่อแสดง
สร้าง และตอกย้ำค่านิยมเกี่ยวกับความงามเช่นกัน โดยพบชุดคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับ
สงครามในโฆษณาเครื่องสำอางต่างๆ

ตัวอย่าง (44)

ด้วย 2 ประสิทธิภาพ เพื่อพิชิตริ้วรอยจากการแสดงความรู้สึกบนผิวหนัง

ตัวอย่าง (45)

ความมหัศจรรย์ที่ต่อสู้กลไก 5 ประการของผิวรอบดวงตา

(รัชนิท พงศ์อุดม, 2548, น. 93)

ตัวอย่าง (46)

UV White's new essence อวรัทขาวของคุณจากรังสี UV

ตัวอย่าง (47)

ก็ในเมื่อเจ้าริ้วรอยที่เราสู้รบปรบมือมานาน ถูกเผยจุดอ่อนแล้วนี่คะ ถึงเวลาที่จะปราบ
มันให้ราบคาบเสียที

(รัชนิท พงศ์อุดม, 2548, น. 94)

ตัวอย่าง (44) – (47) แสดงให้เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับความงาม อันได้แก่ ริ้วรอย จุดต่างตำ
เป็นศัตรูที่มารุกรานผิว จึงต้องมีการต่อสู้และกำจัดให้หมดไปเพื่อดูแล ปกป้อง รักษา ผิวให้
อ่อนเยาว์อยู่เสมอ และเครื่องสำอางในโฆษณาก็เป็นนักรบที่ทำหน้าที่สู้รบกับปัญหาเหล่านี้ ลักษณะ
ดังกล่าวเป็นการสร้างค่านิยมความงามในสังคมไทยว่าความอ่อนเยาว์เป็นสิ่งที่น่าปรารถนาและ
จะต้องรักษาให้คงอยู่ตลอดไป

จะเห็นได้ว่ามโนทัศน์การต่อสู้ที่ปรากฏในโฆษณาเครื่องสำอางสะท้อนการต่อสู้ของผู้หญิง แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างมากของผู้หญิงที่จะมีความงามให้ได้อย่างที่โฆษณานำเสนอ นอกจากนี้ ค่านิยมความงามที่นำเสนอผ่านโฆษณายังสร้างภาพในด้านลบให้กับลักษณะบางอย่าง เช่น ผิวคล้ำ ริ้วรอย ผมหยิกฟู ซึ่งทำให้ผู้ที่มีลักษณะดังกล่าวถูกมองในด้านลบและไม่ได้ได้รับการยอมรับไปด้วยโดยปริยาย

ไม่เพียงแต่ในโฆษณาเครื่องสำอาง มโนทัศน์การต่อสู้ยังพบในการโฆษณาคล้ายกรรมเสริมความงาม โดยเปรียบเทียบริ้วรอย ความชรา ซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์เป็นศัตรูที่ต้องกำจัดให้สิ้นไปด้วยการผ่าตัดเสริมความงาม ซึ่งเปรียบเป็นการปฏิบัติการต่อสู้รูปแบบที่ปรากฏในโฆษณา เช่น *กำจัดริ้วรอย ปรารริ้วรอย พิชิตความร่วงโรยของวัยชรา ปฏิบัติการต่อต้านความชรา* (Panpothong, 2008, p.14) การใช้มโนทัศน์การต่อสู้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การคล้ายกรรมเสริมความงามเปลี่ยนนิยามจากเดิมที่เป็นเพียงทางเลือกหนึ่งเพื่อเสริมให้มีรูปลักษณ์ที่ดีขึ้น เป็นการรักษาที่คนในสังคมจำเป็นต้องทำเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในสังคม

นอกจากนี้ มโนทัศน์การต่อสู้ยังพบในโฆษณาเครื่องสำอางเพื่อความงาม (นันทนา วงษ์ไทย, 2556) เช่นกัน โดยพบในคำว่า *ต่อต้าน*

ตัวอย่าง (48)

สก็อต คอลลาเจน คิว เทน ประกอบด้วยคอลลาเจนที่สกัดจากปลาทะเลน้ำลึก อุดมด้วยวิตามินอีที่มีส่วนช่วยในกระบวนการ*ต่อต้าน*อนุมูลอิสระ

(นันทนา วงษ์ไทย, 2556, น. 97)

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าเครื่องสำอางเพื่อความงามเป็นนวัตกรรมที่ช่วยในการต่อสู้ไม่ให้เกิดอนุมูลอิสระขึ้นในร่างกาย อันจะนำมาซึ่งลักษณะความงามที่ไม่พึงประสงค์ คือ การเกิดริ้วรอย การเสื่อมสภาพของเซลล์ และความชรา

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ ความงาม สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

มโนทัศน์ปลายทาง

ความอ้วน ริ้วรอย ความชรา

เครื่องสำอาง การทำศัลยกรรม

เครื่องสำอางเพื่อความงาม

การใช้เครื่องสำอาง การผ่าตัดเสริมความงาม

การดื่มเครื่องดื่มเพื่อความงาม

ร่างกาย

มโนทัศน์ต้นทาง

ผลการต่อสู้

- ชนะ
- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

อ่อนเยาว์ สวย
ร่วงโรย ไม่สวย

มโนทัศน์การต่อสู้ที่พบในการใช้ภาษาเพื่อโฆษณาเครื่องสำอาง การทำศัลยกรรม ความงาม และเครื่องสำอางเพื่อความงามดังที่กล่าวมานี้ สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของมโนทัศน์ดังกล่าวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ดังที่นั่นทนา วงษ์ไทย (2556, น. 105) กล่าวว่า เมื่อสังคมให้ค่ากับความงามทางกายภาพบางประการ กลุ่มคนที่มีลักษณะความงามดังที่สังคมกำหนดก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ความมั่นใจ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงาน และชีวิตส่วนตัว ในขณะที่คนที่ไม่มีความงามตามอย่างที่สังคมกำหนด จะกลายเป็นคนด้อยค่า ไม่ได้รับความชื่นชม ความสนใจ ถูกทำให้มีสถานะเป็นอื่น (others) ตามแนวคิดของฟาน ไดก์ (Van Dijk, 2003) ทำให้ขาดความมั่นใจในการดำรงชีวิต และพยายามจะทำทุกวิถีทางที่จะงามให้ได้อย่างที่สังคมยอมรับ

3.10 มโนทัศน์การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบัน การติดต่อสื่อสาร สืบค้นข้อมูลต่างๆ เกิดขึ้นได้อย่างสะดวกและง่ายดายผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเว็บไซต์จำนวนมากจากที่ต่างๆ ของโลกเข้าไว้ด้วยกัน ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ด้วยเครื่องมือสื่อสารต่างๆ งานวิจัยของเปรมกมล สถิตเดชกุญชร (2551) พบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้ โดยเปรียบเทียบเว็บไซต์ต่างๆ เป็นประเทศแต่ละประเทศที่มีอาณาเขตเป็นของตน แยกแยะเป็นศัตรู การกระทำของแอสกเกอร์ที่เป็นการก่อวินาศกรรมเว็บไซต์ต่างๆ เป็นการบุกรุก โจมตีเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความเสียหาย

ตัวอย่าง (49)

กลุ่มที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการโจมตีบนอินเทอร์เน็ตระบุว่า การโจมตีเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นฝีมือของแอสกเกอร์ที่ไม่พอใจ

(เปรมกมล สถิตเดชกุญชร, 2551, น. 78)

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

แฮกเกอร์

ไวรัสที่เข้าไปทำลายระบบปฏิบัติการ

การก่อกวนเว็บไซต์ต่าง ๆ

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การป้องกันเว็บไซต์จากความเสียหาย

เว็บไซต์เกิดความเสียหาย

3.11 มโนทัศน์ยาเสพติด

นอกจากมโนทัศน์ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ยังพบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้เรื่องของยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมไทย

ตัวอย่าง (50)

ความพยายามในการปราบปรามยาเสพติดเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การใช้ยาแรงเข้าทำสงครามยาเสพติด ในสมัยนายทักษิณที่ประกาศขึ้นแตกหักกับการปราบปรามยาเสพติด ชนิด “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”

(3 เดือนกับนโยบายปราบยาเสพติดสมัยรัฐบาล “ทักษิณ”, 2559)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบเทียบยาเสพติดเป็นศัตรูที่ต้องกำจัดให้หมดสิ้นไป และเป็นการต่อสู้อย่างรุนแรงและสาสม ดังจะเห็นได้จากการใช้สำนวน “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ซึ่งหมายถึงการทำร้ายฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการเดียวกันกับที่ถูกกระทำ

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ ยาเสพติด สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

ยาเสพติด

นโยบายปราบปรามยาเสพติด

วิธีปราบปรามยาเสพติด

พื้นที่ที่มียาเสพติด

ยาเสพติดหมดไปจากสังคมไทย

ยาเสพติดยังคงมีอยู่ในสังคมไทย

3.12 มโนทัศน์กระบวนการยุติธรรม

เมื่อคนจำนวนมากอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง จึงต้องมีการสร้างกฎเกณฑ์และกติกาเพื่อคอยกำกับให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบและเกิดความสงบสุข กระบวนการยุติธรรมเป็นกระบวนการที่ใช้ดำเนินการกับผู้ประพฤติผิดและฝ่าฝืนกฎหมาย พบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน

ตัวอย่าง (51)

สมมติว่าหลังจากการสู้คดี ศาลตัดสินเป็นที่สิ้นสุดและเราเป็นผู้ชนะคดี เราสามารถเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่เกิดจากค่าน้ำมันรถมาศาล ค่าเสียเวลา ค่าทนาย และค่าจิปะถะอื่นๆ จากคู่กรณีของเราได้หรือไม่ครับ

(เงินค่าใช้จ่ายในการสู้คดี, 2556)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบคู่กรณีเป็นศัตรูที่จะต้องเอาชนะ โดยมีทนายเป็นผู้ดำเนินการว่าความในศาล

การเชื่อมโยงองค์ประกอบจากมโนทัศน์ต้นทาง คือ การต่อสู้ ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ กระบวนการยุติธรรม สามารถแสดงให้เห็นได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

คู่ต่อสู้

อาวุธ

วิธีการต่อสู้

สนามรบ

ผลการต่อสู้

- ชนะ

- แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

คู่กรณี

พยาน หลักฐาน ความสามารถของทนายความ

การดำเนินคดีตามกฎหมาย

ศาล

ศาลพิพากษาให้คู่กรณีเป็นฝ่ายผิด

ศาลพิพากษาให้คู่กรณีเป็นฝ่ายถูก

จะเห็นได้ว่ามโนทัศน์การต่อสู้ถูกมาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทางเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์ปลายทางอื่นๆ ได้แก่ ชีวิต โรค ความตาย การเมือง กีฬา เศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ อารมณ์ ความงาม การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ยาเสพติด และกระบวนการยุติธรรม และการเชื่อมโยงองค์ประกอบของมโนทัศน์การต่อสู้กับมโนทัศน์ปลายทางที่พบเป็นการเชื่อมโยงองค์ประกอบเกี่ยวกับคู่ต่อสู้ อาวุธ วิธีการต่อสู้ สนามรบ และผลการต่อสู้ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทั้งสอง จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามโนทัศน์ต่างๆ ที่พบเป็นเรื่องที่คนไทยมีมุมมองว่าต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะ ทั้งที่เป็นการต่อสู้เพื่อกำจัดให้หมดสิ้นไป และต่อสู้เพื่อให้คงอยู่หรือเพื่อให้ได้มา

4. สรุปและอภิปรายผล

ประสบการณ์การต่อสู้เป็นประสบการณ์ที่คนไทยคุ้นเคยมาตั้งแต่บรรพกาล ตั้งแต่สมัยวิวัฒนาการของมนุษย์ และดำเนินเรื่อยมาจนปัจจุบัน จึงเป็นประสบการณ์ที่ฝังแน่นอยู่ในระบบความคิดของคนไทย จนมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม ผู้ใช้ภาษาไทยมีความเข้าใจองค์ประกอบต่างๆ ของมโนทัศน์นี้เป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดการนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทางเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่นๆ

บทความนี้นำเสนอให้เห็นว่ามโนทัศน์การต่อสู้ปรากฏในเรื่องต่างๆ รอบตัวคนไทย ตั้งแต่การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ รวมถึงการสื่อสารในโลกออนไลน์ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 12 มโนทัศน์ ได้แก่ ชีวิต โรค ความตาย การเมือง กีฬา เศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ อารมณ์ ความงาม การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ยาเสพติด และกระบวนการยุติธรรม

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามโนทัศน์ต่างๆ ที่พบเป็นเรื่องที่คนไทยมีมุมมองว่าต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะ ทั้งที่เป็นการต่อสู้เพื่อการจัดให้หมดสิ้นไป และต่อสู้เพื่อให้คงอยู่หรือเพื่อให้ได้มา ซึ่งพบได้ในทุกมโนทัศน์ โดยเป็นความต้องการที่จะกำจัด “คู่ต่อสู้” ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในมโนทัศน์การต่อสู้ เช่น ต้องการกำจัดปัญหา อุปสรรค กิเลส และความทุกข์ในมโนทัศน์ชีวิต ต้องการกำจัดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ในมโนทัศน์โรค ต้องการกำจัดความโกรธและความกลัวในมโนทัศน์อารมณ์ อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบเกี่ยวกับ “ผลของการต่อสู้” ในส่วนของการชนะเป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่คนไทยต้องการจะได้มาหรือเป็นสิ่งที่ต้องการให้คงอยู่ เช่นในมโนทัศน์ความงาม นอกจากจะใช้มโนทัศน์การต่อสู้สื่อว่าต้องการกำจัดคู่ต่อสู้ อันได้แก่ ความอ้วน ริ้วรอย และความชราแล้ว ยังต้องการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความอ่อนเยาว์และความสวย หรือในมโนทัศน์การเมืองที่ใช้มโนทัศน์การต่อสู้มาเปรียบเทียบว่าต้องการกำจัดคู่ต่อสู้ อันได้แก่ พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาต่างๆ ของประเทศ ยังต้องการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการประสบความสำเร็จในการได้รับเลือกตั้งหรือสามารถแก้ไขปัญหของประเทศได้สำเร็จอีกด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าประสบการณ์การต่อสู้เป็นประสบการณ์ที่มนุษย์มีตั้งแต่แรกเริ่มวิวัฒนาการมนุษย์ที่ต้องต่อสู้กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ในกระบวนการวิวัฒนาการจนสามารถดำรงเผ่าพันธุ์มาได้จนปัจจุบัน ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่ามโนทัศน์การต่อสู้เป็นมโนทัศน์สากลของมนุษยชาติ โดยพบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้เชื่อมโยงกับมโนทัศน์ต่างๆ ในภาษาอื่นเช่นกัน นอกเหนือจากที่พบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาอังกฤษว่าการโต้แย้งคือสงคราม (AN ARGUMENT IS WAR) ที่เสนอโดยเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980, p. 4) มโนทัศน์การต่อสู้ที่พบในการกล่าวถึงเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การเมือง ธุรกิจ กีฬา โรค และความรัก ดังที่ลิง (Ling, 2010) ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างของการนำมโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงมโนทัศน์การเมือง เช่น The main election *battleground* now would seem to be the political interviews on television. (p. 9)

ตัวอย่างของการนำมโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงมโนทัศน์ธุรกิจ เช่น Are European banks about to *invade* America – again? (p. 12)

ตัวอย่างของการนำมโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงมโนทัศน์กีฬา เช่น Diego Maradona confronts German fans after Argentinian's *defeat*. (p. 17)

ตัวอย่างของการนำมโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงมโนทัศน์โรค เช่น The conventional treatment for large tumours, deep within the body, is to *bombard* them with powerful doses of gamma radiation. (p. 20)

ตัวอย่างของการนำมโนทัศน์การต่อสู้ในการกล่าวถึงมโนทัศน์ความรัก เช่น It was a year since her wedding, and on that bright cold morning she *won* over her husband's family and so persuade him back to her. (p. 21)

นอกจากนี้ ยังพบการใช้มโนทัศน์การต่อสู้เชื่อมโยงถึงมโนทัศน์เศรษฐกิจในภาษาสเปน พบการใช้รูปภาษา เช่น *Guerra en los mercados* (market wars), *el acoso financiero* (financial siege), *acabarse la pólvora* (ending gunpowder), *en primer línea de fuego* (battle frontline) ในการกล่าวถึงวิกฤตเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์สเปน (Arresse, 2015) และพบการใช้รูปภาษาที่เกี่ยวกับมโนทัศน์การต่อสู้ในภาษาจีน เพื่อกล่าวถึงการดำเนินคดีในห้องพิจารณาคดี (Li & Xiao, 2017, p. 1067) ได้แก่ 对手 หมายถึง คู่ต่อสู้ นำมาใช้ในการกล่าวถึงคู่กรณี หนายความ อัยการ และผู้พิพากษา ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามในการพิจารณาคดี และ 硬伤 หมายถึง จุดอ่อน นำมาใช้ในการกล่าวถึงหลักฐานในการดำเนินคดี สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจีนว่า การดำเนินคดีคือสงคราม (LITIGATION IS A WAR) อีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ลักษณะของการนำมโนทัศน์การต่อสู้มาใช้เปรียบเทียบกับเพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่นจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับคนไทยเพียงเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับผู้ใช้อื่นๆ ด้วย เนื่องจากมโนทัศน์การต่อสู้เป็นมโนทัศน์สากลของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา

เอกสารอ้างอิง/ References

- 3 เดือนกับนโยบายปราบยาเสพติดสมัยรัฐบาล “ทักษิณ”. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2560 จาก <http://www.now26.tv/view/88355>
- กรกนก รัมมะอัคร์. (2556). *การเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล* (ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ความกลัว....คุณเอาชนะมันด้วยวิธีไหนบ้าง?. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <https://pantip.com/topic/31302960>
- เงินค่าใช้จ่ายในการสูติ. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2560 จาก <https://pantip.com/topic/30480151>
- จิตติมา จารยะพันธุ์. (2539). *อุปลักษณะสงครามในข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดีเลิศ ศิริวารินทร์. (2550). *อุปลักษณะในข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ท้อแท้กับโชคชะตา...อย่าเพ่งหมดหวังค่ะ จากคุณหนูตกกระป๋อง. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <https://pantip.com/topic/33252657>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2559). ชาวนา จ.อ่างทอง ต้องสูราคาราข้าวตกต่ำ – ภัยธรรมชาติน้ำแล้ง. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <https://www.thairath.co.th/content/558857>
- ชนพล เอกพจน์. (2557). *อุปลักษณะความทุกข์ในภาษาไทย. รายงานการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15: 50 ปี มข. แห่งการอุทิศเพื่อสังคม* (น. 2330-2339). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2555). *อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 31(1), 43-64.*
- _____. (2556). *การวิเคราะห์วาทกรรมความงามในโฆษณาเครื่องสำอางเพื่อความงาม. วารสารมนุษยศาสตร์, 20(1), 77-107.*
- นรินทร์ บัวนาถ. (2559). *มโนอุปลักษณะกีฬาฟุตบอลในหนังสือพิมพ์ไทย* (ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยภรณ์ อบแพทย. (2552). *อุปลักษณะเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะโชค ถาวรมาศ. (2557). *มนุษย์มาจากไหน*. กรุงเทพฯ: ก้าวแรก.
- เปรมกมล สถิตเดชกุญชร. (2551). *การศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณะจากอินเทอร์เน็ตในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พิมาน แจ่มจรัส. (2555). *สงครามในประวัติศาสตร์ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- ภรณ์โสภณ มหาวงศ์ทอง. (2557). *ความรุนแรงในพาดหัวข่าวอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ในหนังสือพิมพ์ไทย* (ปริญญาณพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มติชนออนไลน์. (2559). *ลำปางเตรียมสั่งปิดป่าจันทร์นี้ หลังสู้กับไฟป่ายืดเยื้อ ใครเข้าไปจับเอาผิดทันที*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <https://www.matichon.co.th/news/84121>
- ยมลภัทร ภัทรคุปต์. (2553). *อุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมะ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนิษฐ์ พงศ์อุดม. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับค่านิยมเกี่ยวกับความงาม: การศึกษาชาวทกรรมโฆษณาเครื่องสำอางในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนิษฐ์ กลิ่นน้ำหอม. (2551). *อุปลักษณะที่นักการเมืองไทยใช้: การศึกษาตามแนววรรณคดีปริชานและวรรณปฏิบัติศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2555). *กิลเลส: การศึกษาอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ในภาษาไทย*. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(2), 24-41.
- วิธดา คูหาวันต์. (2560). *เมื่อโรคซึมเศร้า เกือบเอาชีวิตของเธอไป*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <http://johjaionline.com/talk-lounge/>
- วรวรรณ เพ็ชรกิจ. (2551). *การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปริชานศาสตร์และวรรณปฏิบัติศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสิน อินทสระ. (2560). *ทำอย่างไรกับความโกรธ*. กรุงเทพฯ: ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์.
- สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า. (2553). *อุปลักษณะชีวิตในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมนทัศน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรัญญา วรานฤชิต. (2557). *น้ำท่วมคือสงคราม: อุปลักษณะมนทัศน์ในการรายงานสดข่าวอุทกภัยปี 2554 ทางโทรทัศน์ไทย*. ใน *อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์* (บรรณาธิการ), *ภาษากับอำนาจ: บทความจากการประชุมวิชาการ* (น. 189-218). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยามรัฐ. (2558). *แนวพระราชดำริสู่สงครามความยากจน(1)*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560 จาก <http://siamrath.co.th>

- อุษา พงษ์ชัยวินุลย์. (2544). *การศึกษาอุปมาอุปไมยเรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณคดีโบราณ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Arresse, A. (2015). Euro crisis metaphors in the Spanish press. *Communication and Society*, 28(2), 19-38. Retrieved January 7, 2018 from https://www.unav.es/fcom/communication-society/en/articulo.php?art_id=529
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Li, C., & Xiao, H. (2017). A contrastive study of conceptual metaphor in Chinese and American courtroom discourse. *Theory and Practice in Language Studies*, 7(11), 1065-1074.
- Ling, S. (2010). *A cognitive study of war metaphors in five main areas of everyday English: Politics, business, sports, disease and love*. Retrieved January 5, 2018 from <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:397473/FULLTEXT01.pdf>
- Panphothong, N. (2008). *Being unattractive is like having a disease: On the advertising discourse of cosmetic surgery in Thai*, Bangkok: Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (Unpublished)
- Phakdeephassook, S. (2009). Discourse of femininity in advertisements in Thai health and beauty magazines. *MANUSYA: Journal of Humanities*, 12(2), 63-89.
- Thai PBS. (2560). *กรมอุตุฯ เตือนฝนตกหนักทั่วไทยถึง 6 ต.ค.นี้. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2560* จาก <http://news.thaipbs.or.th/disaster>
- Van Dijk, T. A. (2003). Critical discourse analysis. In D. Schiffrin, D. Tannen, & H. E. Hamilton. (Eds.), *The handbook of discourse analysis* (pp. 352-371). Malden, MA: Blackwell.